Puolustusvaliokunta
Eduskunta

VN/23649/2022- PLM -3
MPK:n lausunto 105/2.05/17.5.2022: Vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämien; lyijyrajoitus ja ampumaradat

Valtioneuvoston selvitys eduskunnalle Suomen ampumaratojen tilanteesta

Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK) pitää valtioneuvoston ampumarataselvitystä erittäin hyvin laadittuna ja perusteellisena. MPK on valmisteluvaiheessa antanut lausuntonsa sekä puolustusministeriölle että pääesikunnalle. Lausunnot valmisteltiin yhteistyössä keskeisten reserviläisjärjestöjen kanssa hyödyntäen ympäristölupahankeen osaamista eräissä yksityiskohdissa.

MPK on lausunut asiaan liittyen aiemmin 2. viitteen mukaisesti muun muassa seuraavaa:

"Toiminnan turvaamiseksi on poistettava tai lievennettävä lainsäädännöllisiä esteitä ja lupakäytäntöjä, mahdollistettava lopetettujen ampumaratojen käyttöönotto sekä edistettävä uusien ampumaratojen rakentamista. Kaavoitusta ja ympäristölupia tulisi ohjata siten, että maanpuolustuksen ja alan harrastajien tarpeet nostetaan esille eikä tarpeettomilla toimenpiteillä vaikeuteta viranomaisten ja yksityisten ampumaratojen perustamista ja toimintaa."

"MPK esittää, että edellä esitettyjen tarpeiden perusteilla on syytä laatia valtakunnallinen ampumarataselvitys, jossa huomioitaisiin eri käyttäjätahojen ja viranomaisten tarpeet sekä esimerkiksi ympäristölupien esteet tai hidasteet ympäristölupien saamiseksi ja tarvittavien toimenpiteiden kustannusvaikutukset."

MPK kiittää Puolustusvaliokuntaa VAPE-lain valmisteluissa esille tulleen asian edesauttamisesta, jotta ampumaratojen tilanteeseen ja niiden kehittämiseen paneudutaan asian vakavuus ja merkitys huomioiden.

Ampumaratojen käytettävyydellä ja kattavuudella on erittäin suuri merkitys eri toimijoille ja maan turvallisuudelle, mikä tuodaan hyvin selvityksessä esille. Selvityksessä tehdyt johtopäätökset ja toimenpidesuositukset ovat hyviä ja kannatettavia, mikäli ne johtavat konkreettisiin toimenpiteisiin. On ilahduttavaa, että eri ministeriöt ovat muodostaneet lähes yhteneväisen ja toisiaan tukevan

näkemyksen ampumaratojen tarpeellisuudesta ja toimenpidesuosituksista. MPK yhtyy selvityksen havaintoihin ja toimenpidesuosituksiin täysin.

Selvityksen silmiinpistävänä ja huolta herättävänä asiana MPK näkee ympäristölupamenettelyä koskevan kirjauksen, jossa todetaan, ettei tarvittavaa selvitystä saatu kuin ympäristölupahankkeelta. Selvityksessä ei esitetä perusteita kyseiselle menettelylle. Selvityksessä tuodaan myöhemmin havaintoina esille, mitkä eri säädökset vaikuttavat ampumaratojen toimintaan, joista pääosa näyttäisi olevan ympäristöministeriön hallinnonalalle kuuluvia.

Selvityksessä todetaan lisäksi, ettei ole selvitetty tarkemmin, miksi ympäristölupia ei ole haettu olemassa oleville radoille. Lisäksi selvityksen eri kohdissa todetaan se, että ovatko ympäristöviranomaiset ohjeet tai määräykset liian kireitä tai tulkitaanko niitä kireämmin kuin asiaan liittyvät säädökset tai ohjeistus edellyttävät.

Selvityksen perusteella voi tehdä johtopäätöksen, että muun muassa ohjeistus, lupaviranomaisten erilaiset käytänteet ja tulkinnat sekä ampumaratojen hallinnoivien tahojen resurssit eivät luo hyviä edellytyksiä toiminnan kehittämiseksi. Tämä osuus selvityksessä jää jatkotoimenpiteitä silmällä pitäen epäselväksi tai herättää pohditaan siitä, että aiotaanko aidosti tehdä asialle jatkossa jotain vastuissa olevien viranomaisten taholta.

Selvityksessä maa- ja metsätalousministeriön ehdotusta selvittää mahdollisuuksia keventää ampumaratojen ympäristölupamenettelyä voidaan pitää positiivisena lähestymistapana. Selvityksen säädöstasoa, osaamisen lisäämiseen ja keskittämiseen sekä alueiden käytön suunnitteluun liittyvät esitykset ovat perusteltuja, erityisesti tiettyjen toimenpiteiden keskittäminen tiettyjen viranomaisten tai valtakunnallisesti käsiteltäviksi pidetään kannatettavina.

Lyijykiellon vaikutusten osalta kansallista arviointia pohdittaessa, mikäli se on ylipäätänsä mahdollista, tulee huomioida Puolustusvoimien ja MPK:n julkisoikeudellisten hallintotehtävien lisäksi myös reserviläis- ja maanpuolustusjärjestöjen rooli ampumatoiminnassa. Esimerkiksi Reservin kehittämissuunnitelma 2022–2024:ssa on esitetty tehtäviä reserviläisten omaehtoiselle ase- ja ampumatoiminnan kehittämiselle.

Selvityksessä esitettyä ampumaratatoimintojen tukemista valtioavulla pidetään kannatettavana. Erityisesti nykyisessä tilanteessa on valtioavun kohdentaminen ympäristölupahankkeelle erittäin perusteltua ja tarpeellista, jotta sen arvokas työ on mahdollista jatkossakin. Ampumaratojen kehittäminen ja selvityksessä esitetyt toimenpiteet tulisi tehdä keskitetysti ja siinä tulisi huomioida eri käyttäjäryhmien tarpeet.

MPK kiittää Puolustusvaltiokuntaa tehtäväksi annosta ja puolustusministeriötä erittäin seikkaperäisestä ja hyvin laaditusta selvityksestä. Selvitys antaa hyvät perusteet toiminnan kehittämiseksi, mikäli kaikki osapuolet ryhtyvät kukin omalla hallinnonalallaan niihin toimenpiteisiin tai jatkoselvityksiin, mitä selvityksessä esitetään.

MPK näkee edelleenkin asian tärkeys huomioiden, että joku keskeinen toimija määrätään viemään asiaa keskitetysti eteenpäin ja raportoimaan tehdyistä toimenpiteistä, jotta selvityksessä esitetyt toimenpiteet konkretisoituvat yhteisen päämäärän hyväksi.

Antti Lehtisalo merk
Toiminnanjohtaja

Timo Mustaniemi
Koulutusjohtaja